

Aan de gemeenteraad

Datum : 16 mei 2023
Zaaknummer : 197403
Contactpersoon : Simone Roosenboom
Telefoonnummer : 06 31114779

Onderwerp: Fenomeenanalyse 'Criminele zzp'ers in de zorg'

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van het rapport *Fenomeenanalyse Criminele zzp'ers in de zorg* dat vorige week is gepubliceerd door het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON).

Inleiding

Het RIEC-ON kreeg steeds meer signalen dat criminele zzp'ers in de zorg actief zijn, waarbij hun cliënten niet alleen verstoken blijven van goede zorg, maar ook gevaar lopen slachtoffer te worden van, of geronseld te worden voor, criminele praktijken. Het moge duidelijk zijn dat wij het onacceptabel vinden dat stadsgenoten die zorg nodig hebben en daarmee in een kwetsbare positie verkeren, hiermee worden geconfronteerd.

Regelmatig gebeurt dit helaas ook via uitzendbureaus die gespecialiseerd zijn in de zorg. Dit was de aanleiding voor het opstarten van een verkennende fenomeenanalyse naar criminele zzp'ers in de zorg.

Fenomeenanalyse 'Criminele zzp'ers in de zorg'

Uit het onderzoek blijkt dat er in Oost-Nederland aantoonbaar criminele zzp'ers in de zorg werkzaam zijn. Zij hebben veroordelingen op hun naam staan variërend van geweldsdelicten tot drugscriminaliteit en werken vooral met kwetsbare doelgroepen zoals verstandelijke gehandicapten, alleenwonende ouderen en kwetsbare jeugd. Het risico bestaat dat zorgbehoevenden slachtoffer worden van deze zzp'ers en wellicht niet de juiste kwaliteit zorg krijgen die ze nodig hebben, of kunnen afglijden naar de criminaliteit. Bijkomend probleem is dat vaak onduidelijk is of deze zzp'ers uit criminele netwerken over de juiste papieren (Verklaring omtrent gedrag (hierna VOG) en diploma) beschikken om zorg te verlenen. Er zijn signalen dat zij valse diploma's en VOG's gebruiken om aan het werk te kunnen in de zorg.

Het rapport bevestigt de signalen dat er sprake is van criminele zzp'ers in de zorg. En het roept op om de barrières voor criminaliteit in de zorg, ook voor zzp'ers, te verhogen. De oproep is gericht aan de landelijke overheid, de regio's en de gemeenten.

Situatie in Arnhem

De oproep om barrières op te werpen in de zorg ondersteunen wij volledig. Het is van belang dat onze kwetsbare en hulpbehoevende inwoners de zorg ontvangen die zij nodig hebben, en dat zij geen slachtoffer worden van financieel gewin van criminelen. Het is niet onwaarschijnlijk dat er ook Arnhemse subjecten in het onderzoek naar voren zijn gekomen, waarbij sterke twijfels zijn over de echtheid van de VOG's en diploma's. Het onderzoek vraagt om meer verdieping én een gezamenlijke vuist!

Uw raad heeft de gemeente Arnhem enkele jaren geleden al gevraagd om het toezicht op de zorg te intensiveren. In de raadsbrief [Voortgang aanpak toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid zorg Arnhem](#) bent u geïnformeerd over de stand van zaken. Een deel van de voorgeschreven stappen van het RIEC hebben wij al voltooid of in gang gezet. Hieronder gaan wij kort in op het lokale stappenplan dat wordt beschreven in de fenomeenanalyse van het RIEC.

Screening van zorgaanbieders aan de voorkant

De zorg in Arnhem is regionaal ingekocht via de inkooporganisatie Inkoop-SDCG. Inkoop-SDCG toetst of onze zorgaanbieders voldoen aan de eisen die wij hebben gesteld, waaronder een VOG en diploma's.

Er zijn twee soorten zzp'ers in de zorg:

- zzp'ers die rechtstreeks gecontracteerd zijn via onze regionale inkooporganisatie Inkoop-SDCG. Deze zzp'ers zijn door Inkoop-SDCG getoetst op eisen waar al onze zorgaanbieders aan moeten voldoen, dus ook VOG en diploma's.
- zzp'ers die worden ingezet door onze zorgaanbieders (via uitzend-/bemiddelingsorganisatie). Hier is de zorgaanbieder aan zet om te toetsen of de zzp'er voldoet aan de kwalificatie-eisen/VOG. Als een zorgaanbieder die met zzp'ers werkt wordt onderworpen aan een onderzoek, kunnen ook de door de aanbieder ingezette zzp'ers worden getoetst.

Sinds oktober 2022 is de Wet Bibob gewijzigd. Deze wijziging maakt het mogelijk om de Wet Bibob ook toe te passen in het kader van (semi-) open house-procedures. Deze wetswijziging draagt bij aan de actuele behoefte om ondermijnende criminaliteit en zorgfraude tegen te gaan. Wij zijn met de Wet Bibob aan de slag gegaan bij de contractverlengingen van beschermd wonen. Dit jaar worden de aanbieders beschermd wonen gescreend. Wij onderzoeken nu de mogelijkheden om de Wet Bibob ook te gaan toepassen bij de verlengingen (2025) van de overige zorgvormen.

Monitoren van zorgaanbieders

De jaarstukken van alle zorgaanbieders die de gemeente Arnhem heeft gecontracteerd worden jaarlijks geanalyseerd in samenwerking met Inkoop-SDCG. Signalen die hieruit voortkomen leiden tot passende vervolgstappen. Deze periodieke analyse heeft inmiddels tot verschillende rechtmatigheidsonderzoeken geleid door de gemeente Arnhem.

Regulering in contracteren aantal zorgaanbieders

Via de aanbesteding per 1 juli 2020 zijn de kwaliteits- en rechtmatigheidseisen aangescherpt en verduidelijkt. Bovendien is er voorafgaand aan de daadwerkelijke contractering strenger gecontroleerd of aan de gestelde eisen voldaan werd. Dit heeft ertoe geleid dat diverse aanbieders zijn afgewezen in de aanbesteding, omdat zij aantoonbaar niet voldoen aan deze eisen. De scherpere eisen bieden ook betere mogelijkheden om de kwaliteits- en rechtmatigheidsonderzoeken goed uit te voeren en hier consequenties (maatregelen) aan te verbinden.

Zzp'ers kunnen ook als onderaannemer aan de slag bij zorgaanbieders. Zorgaanbieders moeten dit melden bij Inkoop-SDCG als zij met een nieuwe onderaannemer aan de slag willen. Arnhem heeft daarbij het beleid om **geen** nieuwe onderaannemers toe te laten, zolang er voldoende gecontracteerde zorgaanbieders zijn die vergelijkbare zorg kunnen leveren.

Communicatie over zorgcriminaliteit

Vanwege de kwetsbaarheid van zzp'ers die worden ingezet door onze zorgaanbieders heeft Inkoop-SDCG in 2021 al alle gecontracteerde zorgaanbieders aangeschreven om hen op bovengenoemde verantwoordelijkheid te wijzen. In deze brief is specifiek aandacht besteed aan de risico's van valse VOG's en diploma's.

Tot slot

Zorgfraude is ook in Arnhem een reëel probleem. Het zorglandschap is versnipperd en centrale regie ontbreekt. Criminelen maken hier handig gebruik van. We hebben in Arnhem al belangrijke maatregelen genomen om dit tegen te gaan, maar helaas ligt niet alles binnen onze macht. Om het tij echt te keren hebben we de hulp van de landelijke overheid en van andere gemeenten hard nodig. We onderschrijven dan ook de constatering van het RIEC dat er meer barrières nodig zijn om fraude door zzp'ers in de zorg en zorgfraude in het algemeen tegen te gaan. Wij zullen daar op alle relevante plekken op blijven aandringen, want het is onverteerbaar en ontoelaatbaar dat criminelen misbruik maken van stadsgenoten in een kwetsbare positie.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch

Bijlagen

- Fenomeenanalyse Criminele zzp'ers in de zorg
- Verstuurde brief Inkoop-SDCG aan zorgaanbieders